

визначення чіткої перспективи членства в ЄС для України.

Оскільки переговори з приводу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та її ратифікація потребують певного часу для вступу Угоди в дію, то сторони вирішили прийняти Порядок денний асоціації Україна – ЄС. 30 березня 2012 р. головні переговорники ЄС та України парафували текст Угоди про асоціацію, що містив положення про глибоку та всеохоплюючу зону вільної торгівлі як її невіддільну частину. 19 липня 2012 р. була парафована частина угоди про створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Обидві сторони, ЄС та Україна, висловили спільні зобов'язання щодо наступних технічних кроків, які мають бути зроблені для підготовки до укладання Угоди про асоціацію. У грудні 2012 р. Рада Європейського Союзу підтвердила намір ЄС підписати Угоду про Асоціацію, як тільки українська влада продемонструє рішучі дії та реальний прогрес у трьох важливих сферах: правові реформи, питання пов'язані з виборами, а також політично вмотивоване правосуддя.

Отже, до закінчення чинності Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС їхні відносини формально залишалися такими, що перебувають у статусі стратегічного партнерства. Зрозуміло, що продовження підтримання відносин з ЄС виключно на партнерському рівні не відповідає стратегічним національним інтересам України.

¹ Guzzini S. The significance and roles of teaching theory in international relations /S. Guzzini // Journal of International Relations and Development. – June 2001. – № 4. – P.12.

²Базив Д. Геополитическая стратегия Украины / Д. Базив. – К., 2000. – С.181.

³Стратегічні партнери України: декларації і реалії (Аналітична доповідь УЦЕПД) / Національна безпека і оборона. – 2000. – №12 – С. 2-56.

⁴ Там само. – С.3-4.

⁵ Україна 2000 і далі: геополітичні пріоритети та сценарії розвитку: Монографія Національного інституту стратегічних досліджень і Національного

інституту українсько-російських відносин. – К. : НІСД, 1999. – С.7.

⁶ Тарасюк Б. Практика стратегічного партнерства випереджає теорію / Б. Тарасюк // Національна безпека і оборона. – 2000. – № 12. – С.67-69.

⁷ Там само. – С.68.

⁸ Дергачов О. Детермінанти та ілюзії стратегічного партнерства / О. Дергачов //Національна безпека і оборона. – 2000. – №12. – С.70-73.

⁹ Там само. – С.71.

¹⁰ Там само. – С.71.

¹¹ Потехін О. Стратегічне партнерство і стратегічна залежність / О. Потехін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroatlantica.info/statti/13-review/225-oleksandr-potekhin-strategichne-partnerstvo-i-strategichna-zalezhnist.html>.

¹² Спільна стратегія Європейського Союзу щодо України від 11 грудня 1999 року (1999/877/CFSP): Неофіційний переклад Представництва Європейської Комісії в Україні. – К. : Представництво Європейської Комісії в Україні, 1999. – 13 с.

¹³ Зленко А.М. Від внутрішніх потреб до зовнішніх пріоритетів: Виступи, промови, інтерв'ю, статті /А.М. Зленко – К., 2002. – С.225.

¹⁴ Ініціатива щодо нового сусідства – Висновки Ради ЄС (doc.14078/02). Неофіційний переклад Представництва Європейської Комісії в Україні. – К.: Представництво Європейської Комісії в Україні, 2002.

¹⁵ Звернення (Комунікація) Європейської Комісії до Європейської Ради та Європейському Парламенту: Ширша Європа – Сусідство: нові рамки відносин із нашими східними та південними сусідами. Брюссель, 11.3.2003. COM (2003) 104 final. . – К. : Представництво Європейської Комісії в Україні, 2003.

¹⁶ Відносини з нашими сусідами на сході та півдні: резолюція Європейського Парламенту на Комунікацію “Ширша Європа – Сусідство: нові рамки відносин із нашими східними та південними сусідами” COM (2003) 104-2003/2018(INI). – К. : Представництво Європейської Комісії в Україні, 2003.

УДК: 323.39(477)

© Василь Карпо
(м. Чернівці)

БАЗОВІ КОНЦЕПЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ

В статті розглядаються базові концепції дослідження української політичної еліти. Вивчення питання сутності еліти має давні історичні традиції: ще Конфуцій, Гаракліт, Сократ, Платон поділяли суспільство на меншість, яка управляє і керує та більшість, якою управляють та керують. У період Середньовіччя ідеї еліти були в полі зору Ф. Аквінського, Т. Гоббса, Н. Макіавеллі, Ф. Ніцше. Звертається увагу на якісні критерії формування еліти, робиться спроба «розмежування» владної і полі-

тичної еліти в Україні. «Якість» політичної еліти, в більшій мірі, пов'язана з рівнем демократизації суспільства, з історичними традиціями державотворення, а також з вмінням і бажанням еліти виконувати свої основні функції. Гарантіями ефективного функціонування політичної еліти в Україні повинні слугувати наступні чинники: свобода слова, політичний плюралізм, відкритість еліт, політичний компроміс, дотримання законності.

Ключові слова: еліта, політична еліта, владна еліта, влада, політичний плюралізм, свобода слова, політична наука, традиційне суспільство, демократія, електорат, національне відродження, компроміс.

Василий Карпо. Базовые концепции исследования украинской политической элиты. В статье рассматриваются базовые концепции исследования украинской политической элиты. Изучение вопроса сущности элиты имеет давние исторические традиции: еще Конфуций, Гераклит, Сократ, Платон разделяли общество на меньшинство, которое управляет и руководит и большинство, которым управляют и руководят. В Средние века идеи элиты были в поле зрения Ф. Аквинского, Т. Гоббса, Н. Макиавелли, Ф. Ницше. Обращается внимание на качественные критерии формирования элиты, делается попытка «размежевания» властной и политической элиты в Украине. «Качество» политической элиты, в большей степени, связана с уровнем демократизации общества, с историческими традициями государства, а также с умением и желанием элиты выполнять свои основные функции. Гарантиями эффективного функционирования политической элиты в Украине должны служить следующие факторы: свобода слова, политический плюрализм, открытость элит, политический компромисс, соблюдения законности.

Ключевые слова: элита, политическая элита, правящая элита, власть, политический плюрализм, свобода слова, политическая наука, традиционное общество, демократия, электорат, национальное возрождение, компромисс.

Vasyl Karpo. The Basic Concepts of Ukrainian Political Elite Research. The article deals with basic concepts of the Ukrainian political elite research. Elite's essence study has old historic traditions. Confucius, Heraclitus, Socrates, Platon discriminated between society's minority, which manages and governs and its majority, which is being managed and governed. During Middle Ages concept of elite was a central study point of T. Aquinas, T. Hobbes, N. Machiavelli, F. Nietzsche. Much attention is paid to elite formation. An attempt to differentiate between authoritative and political elite in Ukraine is made. The following factors should guarantee effective functioning of the political elite: freedom of speech, political pluralism, political compromise, law enforcement and openness of the elite.

Key words: elite, political elite, authoritative elite, power, political pluralism, traditional society, democracy, electorate, national renaissance, compromise.

Про еліти, як про групи осіб, котрі займають провідне або керівне становище у будь-якій галузі людської діяльності, дискусія йде починаючи з часів Конфуція, Сократа, Платона, які поділяли суспільство на меншість, яка управляє і керує і більшість, якою управляють та керують.

Теорії еліти в сучасному вигляді були розроблені В. Парето, Г. Москоу, Р. Міхельсом та іншими. Суть їх полягає в тому, що людське суспільство завжди поділялося на привілейований, відносно нечисленний клас тих, хто управляє, і на переважну більшість суспільства клас тих, ким управляють.

Суттєвим внеском до теорії еліт є обґрунтування еліти відповідно до потреб національного відродження, здійснене українським вченим В. Липинським. Він поділяв суспільство на організаторів і організованих. До організаторів – аристократії – повинні належати найкращі мужі нації без огляду на їхнє походження і маєтковий стан, зокрема селянство, шляхта, робітництво, інтелігенція. Організаційно найбільш придатним методом державного будівництва монархії повинен бути спосіб класократії. Її суть полягала в тому, що активна меншість (аристократія) брала участь у законодавчій, виконавчій і судовій владі, будучи обраною з усіх класів та станів українського суспільства. Наявність активної творчої меншості дуже важлива для створення і ствердження нації. В.Липинський зазначав: «без національної аристократії – без сильних і авторитетних провідників на організаторів нації в її тяжкій боротьбі за існування – нема і не може бути нації»¹.

У західній науковій літературі нині чітко прослідковується два концептуально різних підходи до теорії еліт. Згідно з одним напрямком (Ч. Міллз, Дж. Дамхофф, Ф. Хантер, Т. Мейно, П. Бірнбаум та ін.), вважається, що суспільством керує еліта, яка об'єднала тих лідерів, котрі займають стратегічні посади в соціальній структурі. Це, насамперед такі сфери, як політична, економічна, військова. Характерною особливістю цих лідерів є величезна згуртованість, яка базується на єдності об'єктивних інтересів, особистій солідарності, що, у свою чергу, має корені в однаковому соціальному походженні, високому рівневі освіти, матеріальній забезпеченості, схожості ментальності, психологічній спорідненості.

Принципово протилежні акценти у трактовці природи еліти пропонують представники іншого напрямку. Вони відстоюють ідеї про існування в суспільстві не однієї, а багатьох еліт (Р. Арон, Д. Перрі, Д. Рісмен, Д. Трумен, І. Полсбі, Р. Дал та ін.). Незважаючи на деякі розбіжності в їхніх поглядах, вони відхиляють провідну тезу Ч. Міллза про відносну щільність еліти, котра володіє владою на стратегічних напрямках. Учені наполягають на тому, що в суспільстві співіснують різні еліти, кожна з яких функціонує у своїй сфері. Наявність численних центрів влади, а отже, різноманітних еліт, виявляється достатньою підставою для контролю за владними структурами, за спрямованістю їх діяльності та її відповідності громадським сподіванням. Саме конкурентна природа політичної та інших суспільних сфер дає можливість гальмувати зрос-

тання монополістичної влади, ухвалювати раціональні суспільні рішення, а відкритість соціальної системи, у свою чергу, сприяє персональній свободі громадян.

Найпереконливіше змальовує модель тлумачення еліт Р. Арон. Згідно з його поглядами, практично в будь-якому сучасному суспільстві існують такі типи еліт: політична (політичні лідери партій, уряду, інших політичних сил), військова (військові та поліцейські начальники), еліта бізнесу (власники, керуючі засобами виробництва), «вожаки мас» (керівники робітничих профспілок, політичних рухів), адміністративна еліта (урядовці вищої адміністративної ланки в державі), духовна (або «духовна влада», яка впливає на світоглядні позиції людей, їхні уподобання в цьому ракурсі – це інтелектуали, письменники, учені, священники, партійні ідеологи)².

На сьогоднішній день визначення поняття «еліта» є концептуально неоднозначним. На нашу думку, перш за все необхідно розрізнити поняття «політична еліта» і «владна еліта». Під політичною елітою, в тому числі й в Україні, найчастіше мають на увазі «меншість суспільства, що становить собою достатньою мірою самостійну, вищу, відносно привілейовану групу, наділену особливими психологічними, соціальними і політичними якостями, яка бере безпосередню участь у прийнятті і здійсненні рішень, пов'язаних з використанням державної влади або впливом на неї»³. До «політичної еліти» можна віднести як представників чинних владних структур, так і лідерів опозиційних політичних сил. Сутність поняття «владна еліта» фактично співпадає з класичним визначенням «правлячого класу». Як відомо, Г. Моска вважав, що «правлячий клас» – це клас, який здійснює всі політичні функції, монополює владу і користується її перевагами. Це найактивніші в політичному розумінні люди, орієнтовані на владу, організована меншість, яка керує неорганізованою більшістю⁴.

По-друге, необхідно уточнити саме використання поняття «еліта», яке має значне якісне забарвлення. В. Парето стверджував, що до еліти можна зарахувати найздібніших та найбільш кваліфікованих осіб у відповідних сферах людської діяльності⁵. Як підкреслює Дж. Сарторі, В. Парето зупинив свій вибір на понятті «еліта» тому, що воно ґрунтується, в першу чергу, на якісних критеріях визначення, підкреслює необхідність урахувати особистий потенціал людей, що домагаються елітарного статусу. Саме таке трактування дає можливість для розуміння «циркуляції еліт». Справді, коли заслуги і влада поєднуються, то спостерігаємо стан стійкої суспільної рівноваги; коли вони виявляються «розведеними» – настає нерівновага, котра породжує «циркуляцію»: еліти «де-факто» витісняються елітами «за здібностями», тобто справжніми елітами. Отже, можна говорити, що найсприятливіша ситуа-

ція у цьому відношенні – максимальне заповнення провідних посад в державі людьми, які за переконаннями, діловими і професійними якостями здатні проводити модернізаційні реформи. При великій розбіжності між спрямованістю фактичної еліти й актуальними суспільно-політичними завданнями ситуація стає нестабільною, конфронтаційною, і подальший ефективний розвиток можливий лише за умови оновлення фактичної еліти за рахунок людей, потенціал яких відповідає викликам часу.

Справді, необхідно проводити розмежування владної та елітної структур. Особливо варто наголосити на тому, що якісні критерії формування еліти не абстрактні, вони створюються домінуючими політико-культурними стереотипами та актуальними суспільно-політичними проблемами.

Нині побутує думка, що Україна не має справжньої політичної еліти, бо владного статусу досягають далеко не кращі представники суспільства. Але це не зовсім так. Адже для досягнення провідного становища в суспільстві необхідно мати певні якості, тобто бути в чомусь кращим за інших. Питання тільки – в чому? В. Парето стверджував, що до еліти належать люди, котрі володіють якостями, престижними й дефіцитними у певній спільноті. І не завжди такими критеріями відбору є порядність, професійність, компетентність, патріотизм та інші чесноти. В радянському суспільстві, наприклад, таким критерієм було «уміння жити», тобто безпринципність, аморальність, лицемірство. В сучасній Україні ці тенденції, на жаль, посилюються, «існує стійка тенденція до зниження морального порогу», поширюється думка, що «досягти елітарних позицій в суспільстві можна, лише нехтуючи нормами моралі». Відтак дуже важливим видається визначення саме критеріїв досягнення елітного статусу, аналіз шляхів просування до провідних кіл суспільства.

Політична наука стверджує, що в плюралістичному суспільстві найважливішим при формуванні еліт є не належність до певного соціального класу, а кар'єрні шляхи індивідів до елітного статусу. Будь-який метод рекрутування має бути функціональним відносно соціально-політичних систем. У демократичному суспільстві не можна повністю ігнорувати важливість дослідження соціальних позицій претендентів на елітний статус. Але саме селекція на базі досягнень стимулює розвиток творчості та ініціативи, робить суспільство динамічним. Проблема відбору індивідів на провідні ролі у виробленні політичного курсу має критичне значення для політичного порядку і стабільності. Найважливішим досягненням сталих демократій є те, що вони навчилися регулювати потенційний конфлікт, пов'язаний з порядком зміни керівництва, та звели його до мобілізації голосів, а не зброї.

Часто зустрічається типологія рекрутування еліти за принципом відкритості – закритості. Відкри-

тий тип рекрутування ґрунтується на відборі шляхом чесних конкурсів претендентів, при цьому визначальними є особистісні якості людини, її досягнення і досвід, а не соціальний статус. Тільки за умови, що саме індивідуальні, а не надіндивідуальні характеристики повинні бути критерієм відбору, еліта може бути демократичною і функціональною. Якщо ж домінує принцип висування на провідні позиції «своїх» людини, що довела відданість соціальної групі, лідерів, клану, то це закритий тип селекції, який призводить до негативних наслідків та поступової деградації еліти.

Ф. фон Гайек у праці «Шлях до рабства» аналізує причини, які, на його думку, обумовлюють неминучу деградацію еліти закритого типу. Оскільки закрита еліта формується на ґрунті уніфікації поглядів і дій, то вона не може включати в себе людей з високим рівнем інтелекту. Бо чим освіченіші й інтелігентніші люди, тим різноманітніші їх погляди й уподобання, тим складніше домогтися від них одноставної підтримки певної системи цінностей та моделі поведінки. Отже, склад закритої еліти поповнюватиметься за рахунок осіб без власних переконань, схильних прийняти будь-яку готову просту систему цінностей, або за рахунок аморальних особистостей, які заради прибутку обстоюватимуть будь-які ідеї та здійснюватимуть будь-які дії. Зрозуміло, що сформована в такий спосіб правляча еліта, попри всю її згуртованість і дисциплінованість, досить швидко вичерпає свої можливості і гальмуватиме розвиток суспільства.

Закритий тип рекрутування притаманний традиційному суспільству, тоталітарним і авторитарним системам. Оскільки цей тип звужує соціальну базу рекрутування еліти, то він гальмує політичний розвиток, знижує функціональність політичної системи. Соціальна база еліти в демократичних країнах значно ширша – навіть при існуванні провідної верстви вихідці з нижчих соціальних прошарків більш представлені в політичній еліті.

Звичайно, нинішні демократичні системи «не дотягують» до критеріїв відкритої еліти – вона є нормативною метою, а не реальністю. Більшість адміністративного апарату складається не з обранців, а з призначених урядовців, тут селекторат є дуже вузьким. Але вузькість селекторату не завжди свідчить про недемократичний характер політичної системи. Важливим є критерій відбору, яким керується селекторат. Є він чесним конкурсом на базі здібностей і досягнень чи вирішальними стають багатство, зв'язки, походження?

Правляча еліта України, на думку багатьох дослідників, є доволі «закритою» групою.

На нашу думку, «закритість» еліти визначається не тільки і навіть не стільки низькою ротацією її складу. Важливим компонентом формування більшої відкритості постають моделі поведінки, взаємозв'язку та консолідації представників еліти. Так,

В. Бакіров, О. Фісун стверджують, що істотною перешкодою на шляху модернізації політичної системи України є домінування гегемоністської моделі консолідації провідних політичних акторів. Вона здійснюється актором-гегемоном, який контролює стратегічні позиції політичного життя та встановлює власні правила гри⁶. В основу цієї моделі було покладено сильну президентську владу, яка мала стабілізувати суспільство під час економічних реформ, регулювати внутрішньополітичні конфлікти, існувати в новій системі міжнародних відносин. Попри все це, гегемоністська консолідація призвела до приватизації держави, злиття відносин влади і власності. Політична система України, демократична за формою, ще не набула демократичного змісту. Навпаки, демократичні механізми використовуються для обслуговування корпоративних інтересів, перетворення політичних ресурсів на економічні⁷.

Політичні еліти після проголошення не залежності не змогли знайти консенсусу стосовно шляхів досягнення стратегічної мети. Націонал-патріотично налаштована еліта в переважній більшості не мала досвіду державного управління і зрештою зосередилася на ствердженні формальних ознак державності, включаючи топоніміку. Головним її гаслом було: «спочатку побудуємо незалежну Україну, а потім – займемося економікою, демократією, правами людини».

Значна частина лівої політичної еліти, на відміну від своїх колег із реформованих комуністичних партій країн Центральної Європи та Балтії, не сприйняла ідеї незалежності України, побудови демократичної держави та ринкової економіки, орієнтуючись на відновлення СРСР та соціалістичного ладу.

Час був втрачений переважно на боротьбу різних політичних сил за владу, яка диктувалася переважно економічними інтересами та точилася навколо питання про те, яка група політичної еліти контролюватиме доступ до розподілу економічних і фінансових ресурсів країни і здійснюватиме приватизацію національного надбання.

У новітній українській політичній культурі простежується в більшій мірі негативне ставлення до еліт. Надмірні очікування першої половини 90-х років цілком логічно обернулися розчаруванням в елітах. А чи могло бути інакше? У країні, до впровадження двох десятиліть відбувається суперечливий процес, зумовлений то перевагою авторитарних тенденцій, то впливовістю малорозвинутих демократичних інститутів «виростити» нову еліту, яка б відповідала критеріям сучасних еліт з уставною демократією є надто важким завданням. Більше того, в даному випадку революційні методи у «вихованні» нових елітних груп є недопустимими. А як відомо, еволюційні методи можуть тривати досить-таки тривалий час. В цьому контексті ми погоджу-

емось з думкою М. Мінакова, який наголошує: «Поза філософським контекстом, передусім у популярних уявленнях про взаємодію еліт і народу, ці переконання створили суміш бачень, що формують зовнішні суспільні очікування від еліти в моральному аспекті та занижені – в практично-політичному, підмінюючи вимоги управлінської ефективності правової підзвітності та політичної відповідальності ідеалістичними очікуваннями «морального авторитету владарів»⁸.

Таким чином, «якість» політичної еліти в більшій мірі, пов'язана рівнем демократизації суспільства, з історичними традиціями державотворення, а також із «вмінням» і бажанням виконувати свої основні функції. Що стосується української політичної еліти, то при всій палітрі підходів до даного питання можна виокремити три з них:

по-перше, з'ясування інтересів різних суспільних груп у політичному житті;

по-друге, формування політичних програм, доктрин, ідеологій;

по-третє, створення механізмів реалізації політичних програм.

О. Гаман-Голутвіна розрізняє два типи влади, а звідси і типи елітотворення: мобілізаційний та інноваційний. Автор стверджує, що політична організація, яка сама залежить від багатьох чинників (таких як природно-кліматичні умови, специфіка заселення території, і її господарського засвоєння, традицій політичного розвитку; культурно-цивілізаційні особливості, зовнішньополітичний контекст та ін.), визначає типи моделей елітотворення⁹. На нашу думку, можна погодитися з О. Дещаківською, що в даному випадку можна простежити як вплив суспільства на еліту, так і зворотні причинно-наслідкові зв'язки. Адже суспільство виділяє зі свого середовища еліту, і від рівня політичної культури суспільства залежить якою буде ця еліта. З іншого боку, політична еліта формує політичну культуру суспільства. Непоодинокими є випадки, коли політична еліта виходить з-під реального контролю власної спільноти. За сприятливих для себе умов, відповідного співвідношення сил усередині спільноти еліта може перетворюватися на самостійного розпорядника політичної репрезе-

нтації не лише керівної групи, а усього стану, про шарку¹⁰.

Отже, політична еліта є ядром суспільства, будучи створеною тим же суспільством. Виродження, занепад еліти завжди означає порушення рівноваги в політичній системі, а часто і занепад держави. Це особливо яскраво простежується в історії української державності, бо для стабільного розвитку політичної системи потрібна активна творча меншість.

¹ Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму / В. Липинський // Політологія. Кінець XIX – початок XX ст.: Хрестоматія. / за ред. О.І. Семківа. Львів, 1996. – С 477.

² Лопушинський І.П. Формування української політико-управлінської еліти: сучасний погляд на проблему / І.П. Лопушинський / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/ortal/Soc_Gum/Ardu/2010_1/doc/1/03.pdf.

³ Політичний енциклопедичний словник / [авт.-уклад. В.П. Горбатенко]. – К., 2004. – С. 182.

⁴ Mosca G. The Ruling Class / G/ Mosca. – N.Y., 1939. – P. 50.

⁵ Дмитренко І. Самозвана «еліта» чи просто номенклатура / І. Дмитренко // Віче. – 2003. – № 8. – С. 33-41

⁶ Бакіров В., Фісун О. Політико-режимна еволюція України – від системи «переможець отримує все» до пакту еліт? / В. Бакіров, О. Фісун // Сучасна українська політика: Політика і політологи про неї. – К., 2003. – С. 149-157.

⁷ Новакова С. «Помаранчева революція» як криза легітимності владної еліти / С. Новакова // Політичний менеджмент. – 2005. – № 4. – С. 3-4.

⁸ Мінаков М. Якість влади: спроба оцінки українських еліт / М. Мінаков // Критика. – 2010. – № 7-8. – С. 3.

⁹ Гаман-Голутвіна О.В. Политические элиты России: Вехи исторической эволюции / О.В. Гаман-Голутвіна. – М., 2006. – С. 33-35.

¹⁰ Дашаківська О. Елітотворчі процеси в Україні / О. Дашаківська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.westukr.itgo.com/Dashchakivs'ka.html>.

УДК: 329.4(71)

© Олег Козачук
(м. Чернівці)

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ КОРИННИХ НАРОДІВ КАНАДИ

Розглянуто проблему діяльності громадсько-політичних організацій корінного населення Канади на сучасному етапі. Поступово відіграючи все більш помітну роль в канадській політичній системі, громадсько-політичні організації корінного населення Канади на початку XXI ст. стають потужною силою з лобювання інтересів індіанців, метисів та інuitів у сфері відстоювання положень підпи-

саних із федеральним урядом угод, внесення пропозицій з покращення соціально-економічних умов життя, охорони навколишнього середовища.

Ключові слова: корінні народи, громадсько-політичні організації, угоди, „Закон про індіанців.

Олег Козачук. Анализ деятельности общественно-политических организаций коренных народов Канады. Рассмотрена проблема деятель-